

821
№ 49

• BIRINCHI KITOBIM •

MADINA NORCHAYEVA

KAFTDAGI YO'L

SHE'RLAR

Книга должна быть
возвращена не позже
указанного здесь срока

Количество предельных
вклад

--	--

821
№ 49

-0696-

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI
TOSHKENT VILOYATI CHIRCHIQ
DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI
AXBOROT RESURS MARKAZI
1-FILIALI

O'ZBEKISTON YOZUVCHILAR UYUSHMASI
"IJOD" JAMOAT FONDI

MADINA NORCHAYEVA

КАФТДАГИ YO'L

She'rlar

TOSHKENT
"ADABIYOT"
2020

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI
TOSHKENT VILOYATI CHIRCHIQ
DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI
AXBOROT RESURS MARKAZI

Nashr uchun mas'ul:

G'ayrat MAJID,

*O'zbekiston Yozuvchilar uyushmasi raisi
o'rinbosari*

Mas'ul muharrir:

Aziz Said

Nafaqat dildagi hissiyotlar, balki ruhiyatdagi ajabovur kechimalarni-da teran tahlil qilish va mohir musavvir-lardek serjilo ranglar vositasida tasvirga tushirish uchun kishida alohida tug'na iste'dod bo'lishi lozim. Bu jihatdan Madinaning manglayiga monand mo'yqalarni ham yargitirib turibdi. Qolaversa, hayotning ibtidosi va inthiosi haqidagi, ruhiyat kengliklarida parvoz qilib, bu makonning har bir qarichini tadqiq qilarg qchiqargan falsafiy xulosa va mu-lohazalari uchinchi ko'zining naqadar o'tikirligidan dalolat beradi.

Yosh shoiraning ruhiyat manzillariga sayohatga chiq-qan she'riyat muxlislari olam-jahon taassurot bilan qayti-shi shubhasiz. Sayohatga marhamat!

*Ushbu kitob 2018-yili O'zbekiston Yozuvchilar uyushmasi
o'tkazgan Respublika yosh ijodkorlarining
Zomin seminarida nashrga tavsiya qilinib, "Ijod" jamoat
fondi tomonidan moliyalashtirilgan.*

ISBN 978-9943-6472-6-8

© M. Norchayeva, 2020
© "Adabiyot", 2020

PARVOZGA SHAYLANGAN QUSH RUHIYATI

Yosh ijodkorlarning Shahrisabzda bo'lib o't-gan "O'zbekiston bahori" Respublika festivalida she'riyat muxlislari qatorida men ham o'zimga yangi nomni kashf etgan edim – Madina Norcha-yeva. Negadir o'sha paytda u qiyofasi, ruhiy hola-ti bilan ucholmayotganidan iztirob chekayotgan qush taassurotini qoldirgandi menda. She'rlar o'qi-di. Bu she'rlarni his qilish uchun oddiy she'rxon bo'lish kifoya qilmastligi ko'rinish turardi. Ramz-u istioralar, tashbehlar tilini tushunadigan, so'zning ishoralarini his qiladigan, tasavvur qobiliyatiga ega she'rxon uchun edi bu she'rlar.

Sen afsun istayсан...

Tunning qulog'iga taqilgan zirak

Dashning ko'zlariga og'ir qadalar.

Adirlar yodini to'zg'itsa kerak,

Namozshom uyiga qaytgan podalar.

Ilk taassurotim aldamadi. Madinaning keyin-gi she'rlari, Yozuvchilar uyushmasi va "Ijod" fon-di tomonidan "Birinchii kitobim" ruknida nashr-ga tayyorlangan ushbu to'plami, Yozuvchilar uyushmasining "Zomin" seminarida, Respublika Yosh ijodkorlar kengashi tomonidan o'tkazi-layotgan she'riyat anjumanlaridagi g'alabalari va nihoyat Zulfiya nomidagi Davlat mukofotiga munosib ko'rilishi uni so'z va she'rni taqdir deb bilgan iste'dodli shoirra sifatida, bugun adabi-

yotimizga kirib kelayotgan yoshlarning oldingi safida ekanligini isbotlab turibdi.

Madina yurtga mehriini, shoira sifatida dunyoga savollarini, hissiyotlarini faqat o'zigaгина xos bo'lgan tuyg'ular tili bilan izhor qilyapti. Bahor aslida o'z go'zalligi va mo'jizalari bilan yuraklarini kuylatadigan fasl, Madinaning musavvir galbi esa ona yerning peshonasiga bitilgan maktublar suratini chizadi:

O, aprel...

Dashning lablariga toshadi uchunq,

Sajdadan boshini ko'tarsa qirlar.

Darbadar o'g'ildek kattirdi buncha

Ona tuprog'ini ko'lna yomg'irlar.

She'rlardagi satrlar tuzilishi, ifoda tarzi, qo'llanilayotgan so'zlar shoira haqida ko'p narsani aytib beradi. Uning tasavvur va xayolot olamining kengligi, tajribasi va iste'dodini namoyon qiladi. Madinaning o'zi emas, tashbehlari, o'xshatishlari gapiradi:

Oy gulchambar to'qir barmoqlarimdan,

Erkimni yulduzlar cho'qir betinim.

Oppoq etik kiygan suluvi daraxtlar

Bazmida uchrashgan edik biz ilk bor.

Ey, horg'in kuychiday tolgan kunlarim,

Bag'ringa umrimni ekdi shamollar.

Oy – oltin qoshig'cha,

Qo'zg'atadi bir finjon tunni.

Faqat og'rinadi huv bukti daraxt,

Yelkasida g'amlar qilayapti to'y.

Kaftingga tirik yo'l ko'mildi

Adashgan karvonlar o'tgani.

Zamharir ro'molin tang'iydi zamin,

Cho'qqilar bo'g'zida olovli simob.

Bunday tashbehlarning har biri bir go'zal manzara, surat. Ularni sharhlashning, izohlashning ham, qanday dunyoga kelganini tahlil qilishning ham hojati yo'q. Shoira o'z hissiyotlari so'zanasiga gullar qadab qo'yayotganga o'xshaydi. Qolaversa, ba'zi shoirlar dunyoga musiqiy nigoh bilan, ba'zilar roviyona, ba'zilar musavviro-na nigoh bilan nazar tashlaydilar. Yuqoridagi singari ko'plab o'xshatishlardan ko'rinadiki, Madina bir she'rida "Men-ku, musavvirman, o'lik ranglarning//Ruhlarini tutib turibman kaftda" deb aytganiday uning aksariyat tuyg'ulari tasviriy nigohidan o'tib qog'ozga tushadi. So'zima avvalida Madinani ruhiy holatidan ucholmayotganidan izitrob chekayotgan qushga o'xshatganim haqida aytgandim. Bu sezim bejiz emas ekan. Uning aksariyat she'rlaridagi oy, quyosh, yulduzlar timsollari ham, "Qushga aylamagan odam haqida", "Qaldirg'ochman", "Boraman", "Kuz – yog'mur shevasinda bitilgan maktub", "Endi qushsan, endi odam men", "Qafas sindi" kabi o'nlab she'rlari ham parvozga shaylangan qushning ruhiyatidan, orzularidan mujda beradi.

Aziz SAID,

*O'zbekiston Yozuvchilar uyushmasi a'zosi,
shoir.*

QUSHGA AYLANMAGAN ODAM

Qara, men umringda uchib yuribman,
Nomsiz qush – qanotim yashildir, yashil.
Ism qo'y, tasdiqla yaralganimni,
So'ngra ko'zlarimga qa'riga yashir.

Yashirgin zamon-u makondan narl,
Yorug' tafakkurning olmos tlg'iman.
Balki intiqomning, balki tolening
Vahysi, shovqinsiz hayqirig'iman.

Oy gulchambar to'qir barmoqlarimdan,
Erkimi yulduzlar cho'qir betinim.
Meni tanidingni, har bahor bedor,
Bog'ingda unguvchi maysa men edim.

Oppoq etik kiygan suluv daraxtlar
Bazmida uchrashgan edik biz ilk bor.
Nechun parishonsan, tutqun o'ylarning
Qafasini chil-chil sindirib yubor.

Seni deb ming marta dunyoga keldim,
Ammo sen, ammo sen... taniy olmayсан.
Yodingni to'zg'itgan suratlar aro
Nechun siyratimni sevib qolmayсан.

Poyingga cho'kamam yuragim og'rib,
Qanotlarim o'sa boshlar da'atam.
Gar meni eslasang, aslo o'kinma,
Sen ham qushga aylan, ey aziz odam.

***

O, aprel...
Dastning ko'zlariga to'larmi hadik,
Sajdadan boshini ko'tarsa qirilar.
Darbadar o'g'ildak kuttirdi buncha
Ona tuprog'ini ko'hna yomg'irlar.

Men-ku, musavvirman, o'ilk ranglarning
Ruhlarini tutib turibman kaftda.
Bu taqir sayhonlar peshonasiga
Maktub bitib ketgan eding qay harfda?

Intizorlik, zorlik ulg'ayib borar,
Ulg'ayar musavvir ko'nglimda alam.
Qanday o'ksimmayin, axir, ona dasht,
Qaqragan labingga suv tutolmasam?!

O, aprel.
Biz kutgan bulutlar gulob yog'dirar,
Bari mushtoqliklar topadi qazo.
Men shunda zang bosgan ko'ksingni ochib,
Kuyuk yuragingni chizaman, dunyo.

ILK KROMANYON ODAM VA MEN

1

Yurar yo'lim tumanga cho'mgan,
Loy ilingan etiklarimga.
Toshni toshga urib,
Boshni toshga urib,
So'zni boshga urib yig'layman.
Olov kerak bitiklarimga.
Cho'g' solingan hamyoning qani,
Muzlik davri solar vasvasa?
Ibtidoiy odam, qara, biz
O'layapmiz olov bo'lmasa.

2

Bir kafi nurga yuzingni chayib,
Tosh ustiga cho'kasan og'ir:
Ibtidoiy do'stim, baxtlisan,
Intihoiy emassan, axir:

3

Sen ayiqni yengasan jangda,
Tabiatdan olganing halol.
O'ylamaysan, borliq qay rangda,
O'ylamay baxt topding, ehtimol.
Biz dillarni yanchib o'tyapmiz,
Yong'oq emas, chaqladi ong.
Turmush butkul o'zgaragan, faqat,
Tunlar o'sha va o'shadir tong.

4

Quyug tutun yo'limiz ko'mgan,
Poyandoz – kul, qadamlar og'ir:
Ibtidoiy odam, yonyapmiz,
Yomg'ir kerak bizlarga, yomg'ir:

***

Quyosh – oltin olma,
Eng shirin olma,
Oqib borar:
Shoshma,
Seni lablarimga bosay kuysam ham.
Sen ishqsan, sen mensan.
Botma, qismatingga botma.
Bu qora quduqda
Senga nima bor?
Yulduzlar ko'zingdan uchgan tushlaring.
Qushchalar yodiga sanchilib qoldi
Kunduz – daraxtidan uzilishlaring.
Qara, yana ovga otlandi oqshom,
Singib ketma, sinib ketma.
Meni bahorlarga ishontir:
Ishontir, yuragi senga mushtoq deb.
Ishontir, unutmog – o'lmoq deb.
Ey, horg'in kuychiday tolgan kunlarim,
Bag'ringga umrimni ekdi shamollar:
O, o'roqchi hislar...
Rashkchi ko'zlarim,
Chumoli tashigan muhabbat.

Tegirmon sovurgan xayollar:

Quyosh – so'nggi olma...

Eng shirin olma.

Cho'kma,

Qurigan quduqda senga nima bor?

Changog'ingni esa katingda tutib,

Kulrang kapartlarga yedirib yubor:

Ular ko'zlarini yopsa, ajabmas,

Ufq lablarin artgan qanotlarida.

Balki, oshiq bo'lgan,

Balki, ishq bo'lgan

Ular ham avvalgi hayotlarida.

***

Xayolingni yoqib qo'yibman shifga,

Xonamga kirolmay darg'azab oqshom.

Faqat manov daraxt uxlashim kutar,

Ildizin kovlaydi ertalabgacha.

Sug'ursa, qaygadir bosh olib ketar,

U kenglik istaydi, hurlik istaydi.

Mag'ribni, mashriqni bilgisi kelar,

Suluvga aylanib, joniga aziz

Kimningdir tushiga kirgisi kelar:

Armonimiz bitta,

Orzuyimiz bir:

Umrinni sharobday simitradi vaqt.

Sening ildizing bor, mening yuragim,

Ayt, kimning qismati og'irroq, daraxt?

***

G'am quyilgan gadahman

Qismatning qo'llarida.

To'kllgayman tomchilab

Bir ishqning yo'llariga.

Ruhim – tuproqning tushi –

Ildizi cho'g' ichgan gul.

Daraxtlarning yodini

Olib uchmish taxayul.

Barglar qo'rquvga cho'lkan,

Soyalarga imnish jon.

Qaylardadir yashar u,

Xuddi mendek bemakon.

Oyning kulgichlaridan

Sizib chiqar sovuq tun.

Yulduzlarning ko'zidan

Isyon elanar beun...

Men gunohman, tavbam – U,

Usiz yuzim qarodir.

Yashin tushgan tut kabi

Umrin kuyib borodir!

O, sahib tushlarimdan

Esib o'tgan hur nasim.

Nahot uni tanimas

Bu ishqtalab qismatim?!

***

O, ruhimning hayqiriqlari,
Nechun sogov bo'lib tug'ilding?
O'zdan olis ketganim sari
Qanolari kuyib tug'ilding.

Dilgir kecha, dilsiz daraxtlar,
Qay bir gunoh tilingni uzdi?
To tonggacha oyinging yuzini
Tindalaydi itarning ko'zi.

Oyda sas yo'q. Menda sado yo'q,
Simiraman tunni hovuchlab.
Olti yoqda yuribdi daydib
Meni tashlab ketgan tovushlar:

Musofirman, xumtorim hu-u-uv dasht,
Yuzlarini bahor o'pmagan.
Va tizzasi o'yilgan qirlar
Menday – undan olis ketmagan.

Qidirganim – bir yashil taskin,
Oltin kosov – dilni qo'zg'ayman.
Shahrisabz, gar bersang izn,
Sendan bitta yaproq uzgayman.

So'ng ketarman safarim qarib,
Butlanguncha dil sinig'qlari.
O, mezbon yurt, senga omonat,
Ruhimning xo'rsiniqlari.

FERUZAGA

Kiprigimni vatan qilgan qushlar uchdi,
Namozshomni bedor kutib tushlar uchdi.
Aqlim uchdi... Sarkashlanib hushlar uchdi,
Qadamlarim og'irmidi, Feruzajon?

Ruh suyansa xarsanglarga, dard etarmi,
Soya o'lsa, mozor topmay kun o'tarmi,
Ozor bermay, ozor topmay ishq bitarmi,
Yo'llarimiz chag'irmidi, Feruzajon?

Sen suyangan oqshomlarning yelkasi tosh,
Men sig'ingan dunyolarning ro'yosi fosh.
Qarog'ingdan shodlik topmay qarog'im g'ash,
Umidimiz sag'irmidi, Feruzajon?

Nimpushtirang tirnog'imda xatlarim bor,
Nigohlarim sharhlab berar, dodlarim bor,
Bu dunyoni bir she'r etib yodlarim bor,
She'rli tonglar sohirmidi, Feruzajon?

Tovonimga yopishgan loy xatodandir,
Tun ingrog'in doyasi kuy satodandir,
Xudodandir, Qismatimiz Xudodandir,
Avalnimdir, oxirimidir, Feruzajon.

***

Sen afsun istaysan...
Tunning qulog'iga taqilgan zirak
Dashing ko'zlariga og'ir qadalar
Adirlar yodini to'zg'itsa kerak
Namozshom uyiga shoshgan podalar:
Sen afsun istaysan...
Bolalari och,
Tog'orada umrin qoradi ayol.
Gulgun qiz chog'iga, kelin chog'iga
Tushlarida yig'lab boradi ayol.
Sen afsun istaysan...
Sahroyi shamol
Labingda so'zlarni ketar quritib.
Bolalik hech kinga aytnas, ehtimol,
Kepak kulcha yegan go'dak sirini.
Oy – Tunning qulog'iga taqilgan zirak,
Nogoh yulqib olar kumushbadan tong.
Nogoh titrab ketar mudragan yurak,
Nogoh mo'jizadan umid uzar ong.
Sen nima istaysan?

***

Oy – qagunus pat,
Qaro tunning lablariga o't tutashdi.
To'lqinlarning qanotsifat
Uch, dengizim...
Tushlarini chulg'aganda parvoz gashiti
Uch, dengizim...
Uchib tolgan qushlar haqqi
Zil turmushdan
Padarimning yelkalari yag'ir bo'lgan.
O'n yettida chimildiqqa kirgan onam
Hali beshik quchib-quchmay sag'ir bo'lgan.
Chayqab yubor, jom ichinda tirlisin may,
Qaqrab turgan jonsiz tanlar topsin davo.
Turnalarning safaridan zerikkanday,
Ko'zlarini mavhumlikka tikmish dunyo.
Uch, dengizim...
Ruhim senday
She'r ishqida chayqaladi,
Manov dasht ham,
Manov qir ham asli qushdir.
Bag'ri toshday odamlarning zalvori deb
Sho'riklarim qushligini unutmishdir.
Uch, dengizim.

***

Ey sayyodim, el kezing
Yelkangda o'q-yoy bilan.
Baxt gullagan osmonda
Baxt topmagan oy bilan.

Ko'ngil – galdirg'och ini,
Qismat – o'lehovsiz og'riq.
O'rgat menga yashashni,
O'zdan, o'zimdand ortib.

Men – senmas,

Men – o'zimmas,
Kimligimni aytib ber.
Zarralanib ketyapman,
Qumligimni aytib ber.

Bir taskin ayt, nurlanay,
Bilay, kimning ohiman.
Ayt, qo'lingda jon bergan
Men nechinchil ohuman?..

- 0696 -

***

Zarafshon hayqirdi,
Registon kuldi.
Chinorlar bargida uxladi hadik.
Hattoki, bir baliq suv yutib o'ldi.
Telbalik, qadrdon telbalik.

Anov suratlarining tiriklari bor,
Musavvir ko'zimdand tanlayotir rang.
Sen esa tog'larni uyg'otib yubor,
Agar sukunatdand, jimlikdand qo'rgsang.

So'ng bazm qilamiz hu-uv bahorgacha,
Maysiz qadahlar ham sochadi jarang.
Siniq ko'ngillarni otamiz o'tga,
Kimni kuydirasan axir, kuymasang.

Bir hovuch dunyoni kafimga yig'dim,
Musavvir do'stinam, tortnagin hadik.
Axir hislarimga og'irlik qilar
Ko'rgazmada turish suratlaringdek.

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI
TOSHKENT VILOYATI CHIRCHIQ
DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI
AXBOROT RESURS MARKAZI
1-FILIALI

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI
TOSHKENT VILOYATI CHIRCHIQ
DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI
AXBOROT RESURS MARKAZI

***

(*Qo'riqinchi o'ylarimdan*)

Osmon – uzilgan rishtalar qabrisoni,
Tirik majruhlarga toptaladi yer;
Pardadek bir tuman qoplar dunyoni,
Ko'chada qarovsiz daydib yurar she'r.

Gumon – men... Soyaday tovushsiz, hissiz,
Yopiq eshiklarga kalit solguvchi.
Baxt – gado. (Ostonam oldida sassiz)
Haydadim, qolgisi bor edi, qolgisi.

Oy – oqshom qozonida chaqilgan tuxum,
Faryod chekolmayin qovurilar jim.
Vijdon, tirikmisan? Borliging muhim,
Faqat kimligingni aytib berar kim?

***

Huvillab boryapman, nurab boryapman,
Qismat – umidlarga chang solgan burgut.
Yuksaklik vasilini anglatib unga
Qoyalarga urib etadi nobud.

Qattol raqiblardak beayov jangda,
Shamollarni bo'g'ib o'ldiradi vaqt.
Men aytib beraman, baxt qaysi rangda
Va nega yig'lashni bilmaydi daraxt.

Faqat sen yashab tur, yo'lsiz umriming
Hali men yetmagan sarhadlarida.
Menga xatlar yozib ko'tar ko'nglimni
Baxt ufurib tursin suratlaringdan.

***

Tunda sochim anhorday oqdi,
Ko'zlarimdan to'kildi bir cho'g'.
Hatto oyning aksi mavjalar,
Faqat tilla baliqchalar yo'q.

Tuprogi'mni quchdim. Yig'ladim.
Barmoqlarim ajriqday o'sdi.
Sendan olis ketmayapman, yo'q,
Men o'zimdanda ketyapman, do'stim.

Asrolmaymiz bu o'lik qushning
Pattariday to'zg'igan hisni.
Unib chiqar tog'-u toshlardan
Unut bo'lgan borliqning ismi.

***

“Bir bor ko'zlarimga majnun bo'lib boq”
Men bo'lib shivirlar yaproqlar hazin.
U esa tomosha qiladi uzoz
Bulutlarni kesgan shafaqlar aksin.

Tushlarimdan uchib ketgan musicha
Chertadi qalbining oynasin tiq-tiq
Va ilib qo'yilgan yozuvni ko'rib
Yig'lab yuboradi, “Hech kimga joy yo'q”.

***

Do'stim, adashirdi bu yo'l beayov,
Ko'ngil ham ro'shmolik bermadi bizga.
Bir kuyning izmida izg'idim yayov,
Aylanib o'zimday devona hisga.

Kuyukib ogardi ochunning sochi,
Begisimat shamollar cho'kkaladi tiz.
Gohida sengacha ortimdan bordi
Xizr nazar qilgan tushlarim beiz.

Majolsiz tunlarga ulashdi titroq,
Goh daqqiyumudan qolgan unlarim.
Meni yaqinlashtir o'zimga ko'proq,
Mening mensizlikda o'tgan kunlarim.

...ga

Jonim omon. Omonni jonimg?
Osudami umring kuylari.
Bizni endi ayro etolmas
Bu olamning hasadgo'ylari.

Qadamida qadamlarim bor,
Chorig'ini sudrab o'tar vaqt.
Menda qolgan yuraging bilan
Qanday to'kis yashaysan, ey baxt.

***

Oy - oltin qoshiqcha,
Qo'zg'atadi bir finjon tunni,
Yulduzlarning aylanar boshi,
Meni yaxshi ko'rishing chinmi?

Janubda baxt meva tugganday
Eshkak tortar turnalar safi.
Osmon - dengiz, to'lqinlar o'ynar
Onamning qon bosimi kabi.

Men hanuz hol so'rolganim yo'q
Na qismat, na onam, na undan.
Ishq yutog'ib sipqorsa tunni,
Tug'ilaman men o'sha kunda.

***

Osmon - ko'kko'l,
Oy - nilufar...
Yulduzlar - jim suzib yurgan baliqchalar:
Ishonganim, ishon endi ertaginga,
Toleyingga qarmog' otar baliqchilar:

Adashirdi ko'zlarining xaritasi,
Lomakon ishq qismatimdan o'zib ketdi.
Sovuq yellar keltirganda mayin sasing,
Bir so'z demay tilkalandim,
To'zib ketdim.

Qamishzorga nazar qilding - u nay bo'ldi,
Goh tegramda otgan tonglar tunday bo'ldi,
Guvohim sen - ismatimning imlogari,
Bari shunday, shunday bo'ldi, shunday bo'ldi.
Osmon - ko'kko'l, oy - oq qayiq suzib borar,
Tun chayqalar eshkaklarning shiddatida.
Ishonganim, unib chiqdim bu kun, qara,
Sen siyilagan qamishlarning suratida.

* * *

Ey olis samoda portlagan yulduz,
Endi senga mudom qo'lim yetmasmi,
Sensiz bu kechalar topmasmi kunduz,
G'amlar kamaymasmi, qayg'u ketmasmi?

Yo'ldosh bo'lmaysanmi adashganimda?
Dengizlar ustidan yurib o'tyapman,
Balqlar o'padi tovonlarimdan,
Kuydirar, tillari alangamikan?

So'ng yona boshlayman birdan lovullab -
Sen tomon talpingan bir quchoq gulxan.
Tog'larning bag'ridan suzib boryapman,
Manovi cho'ng qoyamas,
Bu oppoq yelkan.

Ishongin, hijronim visoldan totli,
Yo'l tugari qoshingga yetganim oni.
Unutma, men seni mangu sevaman,
Mangu sevganimdek qodir Xudoni.

* * *

Osmonning ko'zini cho'qiydi bir qush,
Oy oqib tushadi nogahon yerga.
Tangrim, sendan o'zga yetolmas hech vaqt,
Falakning ko'zida beklilgan sirga.

Ko'ngil - muruvvatdan tug'ilgan oqqush,
Tirroq qanoatlari ulashguvchi jon.
Yo'l yurmay manzilga yetgan yo'lchiday
Umrim dovdaraydi beso'z va beshon.

Faqat og'rinadi huv bukri daraxt,
Yelkasida g'amlar qilayapti to'y.
Ochunga beizn kelganing chinmi,
Meni uzozqlarga boshlab ketgan kuy?..

* * *

Tun - siyohdon.
Oy - patqalam.
Nigoh titrar
Chekolmayin sardafarga imzosini.
Zamin yo'ldir, ketar bir juft yurakliklar
Muhabbatga almashgudek dunyosini.

Noyabrning tugab borar ertaklari,
Yor ishqining isbotini istar suluv.
Yupatasan silab mezon - sochlarini,
Sen bahorsan.
U kuz edi... Kuz edi u...

UKAMGA

Oydin tunga lim to'lgan ovul
Kaftdek qishloq va oqlangan uy.
Aka, senga bo'lganni og'ir
Nayqamishdan yangraganda kuy?
Onamiz – nayqamish.

Yuragingga tushirganni chok,
U kunlarning zalvori – og'ir;
Opa, sening ko'zlaring g'amnok
Kim ham butkul qush bo'lgan, axir.
Otamiz – yarimqush.

Sen kipriklar ustida o'sding,
Osmon, deya yomg'irpo'shlarni.
Endi qaddin ko'tarmoq sendan
Nayqamish-u yarimqushlarni.

QALDIRG'OCHMAN

Qaldirg'ochman –
Oyning nigohidan uchgan pari qush,
Tuning tushlarini to'zgi'tgan sabo.
Tog'lar zamin tilin bog'lab turgan tish,
Chug'ur'lasam, joning og'rirmi, dunyo?

Qaldirg'ochman,
Qaro qoshlaringni etdim ziyorat
Umringni qaysidir ayyomida jim.
Qaqroq lablaringda unsin deb oyat
Senga bahorlarni yetaklab keldim.

Qaldirg'ochman,
Kesib uchdim ko'ngling zanjirlarini
Tutqun hislaringga keltirdim sharaf.
Eilchilik onimda bahorni sezsang,
Men kuzni o'ylayman ko'zingga qarab.

Qaldirg'ochman,
Ildizlardan sizib bargga yetgan ishq.
Osmoni to'ldirib gullaganda, yor,
Changovuz tovushli kipriklaringda
Bahorsiz kunlarga o't qo'yib yubor:

OROLDAGI AYOL XIRGOYISI

Tanidingmi?!

Tushlaringda suv paridek suzgan edim,
To'lqin bo'lib bandlaringni uzgan edim,
Suv chalpitib xayolingni buzgan edim,

Tanidingmi?!

Tanidingmi?!

Men ham ma'yus suv o'timan,
Baliqlarning faryod to'la sukutiman.
Yiroqlashib ketding diydor hududidan,
Tanidingmi?!

Gohi qarmog solib bag'ring tig'laganman,
So'ng baliqchi cholddek o'ksib yig'laganman.

Yo'ling poylab sohlingda uxlaganman,
Tanidingmi?!

Tanidingmi?!

Yillar bizni qartaytirgan,
Qum qoplagan cho'llar bizni qartaytirgan.
Axir, menman, bir zamonlar eshkak urgan,
Tanidingmi?!

Tanidingmi?!

Bolang edim – dalili siyoh,
So'ng ulg'aygach, yoringday bo'p ko'rindim goh.
Mohiboyni yutib ketgan, ey, g'ayur moh,

Tanidingmi?!

Qaytmaysanmi?!

Bo'g'zim to'la "uv-vi" keltirdim...
O'ttiz to'qqiz g'am yomg'irin tiritirdim.

Men qoshingga uch ko'zada suv keltirdim...
Mayli, bo'ron ko'tarmasdan ohista,
Jim-m-m qaytmaysanmi?!

***

Jim ildiz otasan qorachig'imda,
Toshoyna yuzida jimirlar qo'rquv.
Musiqor parishon kuylar ichimda:
"Soyalar soyaga suyanmaydi-ku".

Yelkasida ko'za ko'targan daraxt
Shafaqdan musallas to'latib qaytar.
Yo'llar tebranadi behush, befarah
Tomitriga uyqu quyilgan paytlar.

Tushlaringga ro'imol o'raydi oqshom
Dastning ko'ylagini dorga ilgan qiz.
Musiqor kuylashdan to'xtamas hamon:
"Demak, "biz" bo'lishga yaralmaganmiz!.."

***

Boraman.
Bizni adashdirgan yillar oralab
lingalak sochinga taqasan yalpiz.
So'ng ortga qaytaman...
Kimni qoralab
Yolg'iz.

Men takror boraman
Bu ne jasorat...
O'tmishga sudrayman vaqt millarini.
O'g'irlab qaytaman...
Derazangdagi
Baxt gullarini.

O, yana boraman
Bu ganday tahqir...
Ko'zimdagi bari tomchilar ozod.
Nogoh qo'llarimdan tutadi taqdir
Kishanband etadi jismimni hayot.
Baribir boraman
Hech bo'lmaganda
Ruhimni don kabi yutganda bir qush.
Sen titroq kaftingda ushoq tutasan
So'ng uchib ketaman
Qaygadir sarxush.

***

Mening osmonimga gulchambar taqdi
Vidoga sozlangan qushlar ovozi.
Makonsiz lo'lidek, o, ko'char vaqti
Daraxtlar kaftiga surar xinosin.

Hor'g'in yo'laklarni yuvib o'tdi sel,
Kuz – sira titrog'i bosilmagan g'am.
Libosim alanga,
T'ynatim yomg'ir
Seni yondirmadim...
Gullatmadim ham.

Mening osmonimda chaqinlar suzdi,
To'fonni simirgan to'lg'inlar – yo'lbars.
Qaysidir ontiga gasamin buzdi
Mazlum qushlarini uchirdi qafas.
Makonsiz daraxtlar ketdilar gulab,
Libosim alanga...
T'ynatim tuyg'u.
Vidoga shaylangan fasl oralab
Kimnidir, kimnidir izlab ketdi u.

***

Zamining tilini bog'laydi
Kuzakda adashgan mezonlar:
Daraxtlar ko'nglini dog'laydi
To'kilgan yaproqlar – so'zona.
Bazm etmish
Bo'zimga chiltonlar,
Yor desam
Havoda surati.
Ko'zimga uyg'ondi vulqonlar
Tanimga so'ngaklar
Gulladi
Dengizlar bulutga cho'mildi
Chaqmog'ni baliqlar yutgani.
Kafimga tirik yo'l ko'mildi
Adashgan karvonlar o'tgani.
Rangtalosh kunlarni yig'ladik
Mashhoqning kuyida mavj nadir:
Qol, dedim qadahni ko'rsatding,
U ko'lhna may bilan to'ladir.
Bazm etmish
Bo'zimga chiltonlar...

***

Kuz – yog'mur shevasida bitilgan maktab
Hijjalab o'qirkan har bitta baytni,
Qishloqdagi uylar homuza tortib
Yana mo'rlarga yukinggan payti
Turnalar janubga yetib olgandir...
Daraxtlar parishon qizlar singari
Yecharkan sochidan bog'ichlarini,
Uchirib yuborar gulgun faslga
Qovlirab to'kilgan sog'inchlarini,
Turnalar janubga yetib olgandir...
Soylarning labida tiniq kulgilar
Azaliy dardidan bo'lganday forig'.
Safdoshlarin qumsar ichimda bir qush
Bu gal ham ketmadi ko'ksimini yoritib,
Turnalar janubga yetib olgandir...

***

Chizsang
 Huvillagan bo'shliq rasmimi,
 Unda o'zing bo'lsang
 Va yana ...
 Bemavrid hislarning yakuni.

So'lga'in binatshaning lablari bilan
 Shivirlasang
 Yomg'ir sasiday.
 Intizor bo'lmasang
 hech kimga
 Egasiz uy derazasiday.

Amr etsa,
 Aylansang go'yo tanosuh,
 Qiymatin yutqazsa jamiki shakl,
 Tunning ildizida nurdek kezinsang,
 Hatto tiriklik ham qilmasa daxl.

***

Endi qushsan, endi odam men,
 Moviy gumbaz qafas shaklinda.
 Yaproqlarga nur tomizar oy
 Ishq shaklinda, nafas shaklinda.

Tunning juldur libosi to'zg'ib
 Yulimganda parcha-parcha ko'k.
 Iz tushmagan sohilda izg'ib
 To'lqinlarning nigohini o'p.

Va tog'larning etagidagi
 Lolalarga botganda yot lab,
 Sen izg'irini go'shangalarda
 Maktublarni yoqsang bittalab.

So'ng yog'muriy nafosat ila
 So'zlashgani chiqsa bahor – kuz.
 Chaqinlardan bir qudrat tilab
 Bulutlarning orasida suz.

Axir qushsan.
 Bobong yig'lagan...
 O'sha tunda saytigan qushsan.
 Faqat erkni ko'tarolmaydi
 Qanoatlaring...
 Balandroq uchsang.

***

Qorachilarimdan uchadi
 Polapon musicha – tomchilar:
 Chag'irlar bedov ot – oqshomning
 Kiftiga naqsh solar qamchilab.
 Xush borsin.

Bir quchoq shafaqgul ko'tarib
 Suratning go'llari charchagan.
 Kechani to'zg'itib yuborib
 Oy uchib ketadi darhadan.
 Xush borsin.

Ertaklar quyilgan qadahga
 Lab bosib xayolga tolgan kim?
 U hazin jilmayib yashagan
 Tushlarning nomini yodladim.

Yo'llarni fasllar chizmaydi
 Yetolmay qismatning qa'riga.
 U chiqib ketadi kechadan,
 Bugundan, ertadan nariga.
 Xush borsin.

***

Qafas sindi,
 Bu erk menki,
 Tun menki sochlari to'zg'in.
 Ruhim endi
 Kulcha ilondek –
 Oy uxlagan onlarni sezgin.

Keldim dema, cho'chiydi borliq,
 Izlarimgul ichadi shamol.
 Maysalarning kulgisi – xorlik,
 Undan uning aslin terib ol.

Va oвуlning chekkasidagi
 G'arib kulba misoli ichkin.
 O'sha qalbga sendan keyin ham
 Sendek kirib bormasin hech kim.

Qafas sindi,
 Yashil ko'z yoshni
 Alanganing chanoqog'iga sep.
 Bori olam qumsasin seni
 Hall-hamuz yaralmagan deb.

Zamharir ro'molin tang'iydi zamin,
Cho'qqilar bo'g'zida olovli simob.
Mashshoq daraxtlarning barmoqlariga
Kecha tug'ilgan oy qo'nar naysimon.

***

Yerning shoh tomiri ketar yoritilib –
Bir daraxt kuyarkan poyida tizlab.
Izhordan to'qilgan shaffof chimmatga
Hayosin o'raydi ma'suma hislar.

Anglamay u chalgan kuyning nomini
(Koshki, ruhing o'tkir nafasga chaysa)
O'ksib tinglaganing – ingroqlar bilan
Sen hamon yashaysan,
Qanday yashaysan?!

Bu ne hol?
Qalbingdan etagin silkitib,
Qayta tug'ilmog'ni istaydi olam.
Na faryod urasan, na oh chekasan,
Hanuz kimligini bilmagan odam...

***

Yomg'ir bo'l,
Ro'molin yuvib ber dashtrning
Quyilsang qizg'aldoq kosalari – jom.
Ohangga esh bo'lib huv og'ochlarning
Vajudiga insin tark etilgan jon.

Yomg'ir bo'l,
Sumanbar tushlar qartdi,
Darz ketdi gullarning ko'zgulariga.
Yomchidek sizib kir, dengizning tushi
Yog'larning yig'isi, kulgulariga.

Yomg'ir bo'l,
Changmoqlar uchdi imldan,
Hulular to'lg'indek bog'landi tunga.
Faqat yomg'ir bo'lib eslatish mumkin
Bahordan olinlab ketganin unga.

Yomg'ir bo'l...

* * *

Kechalar adashdi, shomlar adashdi,
May emas, qon to'lgan jomlar adashdi.
Ishonsang, bu tanim ruhining dashti,
Qadahlar jarangi kuy berayotir.

Osmo gulga kirdi, tun yo'lga kirdi,
Manov baxtsiz chinor ming yilga kirdi,
Kim obod etay deb bir dilga kirdi,
Fursatar behuda to'y berayotir.

Kechalar adashdi, tonglar adashdi,
Ne uchun kurashdik, janglar adashdi,
Ko'zimdun yo'l tilab ranglar adashdi,
Pushaymon o'yimga o'y berayotir.

Ishq – sajjod, ishq – jallod, tavbalarim bor,
Haq degan har dilda Ka'balarim bor.
Ajr-Sendan, yuz ming g'avg'olarim bor,
Dilimda bir quyosh bo'y berayotir...

* * *

Ne tong,
Izmitini shudringlar o'pib
Osmo kulgichida quyosh ko'rinsa;
Yo'llarning ko'zini kaftimda yopsam,

Tirilas;
Ismith qoldirsa vaqt chorig'ini,
Kortak olib keetsa zanjirlarimiz;
Kiprigim va qoshim arolig'ini
Hand etsa ul bir jult qabrlarimiz;

Hormasam
qarling'och nigohi bilan
Gul chizsa manglayim yoritqariga;

Aldasang
"Bir ishqning gunohi bilan
Davo bor" deb diltning og'riqlariga;
Osmo koldidan tomchilasa may,
Qanduglar fosh etsa zamin ohini;
Qaro umrimizdan
Taqdir indamay
Olib ketayotir tong chitrog'iml.
Bu ne tong?!

***

Bir yutum shafaqni simirdi quyosh,
Pushitrang bulutga artdi lablarin.
Bir ayol tush ko'rdi
huv jingalak soch,
G'amdan yiroq bo'lgan go'dak vaqtlarin.

Tun "somon yo'li"ni boshiga yopdi,
Bekitdi oq sochin – yashinlarini.
U ayol tushida onasin o'pdi,
Silagandek bo'ldi ajinlarini.

Qaldirg'och sir aytdi,
Ko'klamdammi yo
Yoki hazin ishqning xabarlarini.
Qaydadir unutdi
O'zgacha dunyo –
Orzusi bitilgan daftalarini.

Bir yutum armonin simirdi ayol,
Bilmaydi bu tushni qachon ko'rgandi.
U uyg'ongan chog'i osmon yuzida
Oyni chumolilar tashib yurgandi.

***

Ota, azon chaqir,
Ovul uyquda,
Alloh u Akbar, de tushlari uchsiz.
Yashil joynamozda qirlar mizg'iydi,
Tinglagi puchmoqlardan kelar oq ko'chki.

Ota, azon chaqir,
Ovoztingni sep
Lablari yoritgan tun rohlariga.
Meyga bancha uzog' matun bo'ldik, deb
Ko'z boylag'ich oqshom chiroqlariga.
Mingohim toldirdi yulduz – yonargurt
Ko'ksimizda g'ijlak hislar to'liqini.
Avval yig'layotgan onamni ovut,
Ko'rpanga o'rab qo'y ukam ustini.
Ko'rgan azon chaqir
Mafasin qaydi,
Ishq shonlaridan ruhlimz qonsin.
Bir alfb obangda chaqitgan payting
Alloh-u akbar, deb
Ovul uyg'onsin.

CHO'PON QIZ QO'SHIQLARI

1

Suruvning ortidan ergashadi dasht,
Saraton. Kovushim tuproq qoradi.
Soyalar bichadi vaqt ko'ylagini,
Gulxayri raqsiga qushlar boradi.

Shamol lablarida sibizg'a chalar,
Chaqinlar oqshomning bosinqirashi.
Arpa boshog'idek yulduzlarga goh
Qo'zichoqlar boqar uyqusirashib.

2

Osmon – to'rvaxalta
Qo'limni sugsam,
Parcha shom ilinar tishga bosgulik.
Chumoli karvoni o'z imlosida
Bitib borayotir neki yozgulik.

3

Huv darada "Go'ro'g'li"dan aytar bobom,
Eragida nabiralar chug'urlashgan.
Doston tinglab diydasida maysa ungan,
Qirlar sekin bag'irlashgan.

Jim kuzatgan,
So'ng otamning yigit yoshi
Shiddatida yulduzlarni g'aramlagan.

Shamol bo'lib dalalarning nafasida
Onamning qirg' kokilni taramlagan.
Bu dashtlarda...

4

qur-o, qur-o,
Ihorlayapman qarashmaydi.
Ihar o'ylar tuyog'imga somon yo'li yarashgaydi:
qur-o, qur-o, bu dashtlardan
shu orzuda ketgan qancha.
Ihar monni,
tuyohlarning nomlarini unutguncha
Haydib keldim,
harov o'tgan yo'ldak changib ketgan ko'nglim,
qaytib keldim...

MUNDARIJA

Aziz Said	
Parvozga shaylangan qush ruhiyati.....	3
Qushga aylanmagan odam.....	6
“O, aprel...”.....	7
Ilk kromanyon odam va men.....	8
“Quyosh – oltin olma...”.....	9
“Xayolingni yoqib qo'yibman shifga...”.....	10
“G'am quyilgan qadahman...”.....	11
“O, ruhimning hayqiriqlari...”.....	12
Feruzaga.....	13
“Sen afsun istaysan...”.....	14
“Oy – qagrus pat...”.....	15
“Ey sayyodim, el kezding...”.....	16
“Zarafshon hayqirdi...”.....	17
“Osmon – uzilgan ristalar qabrisoni...”.....	18
“Huvillab boryapman, nurab boryapman...”.....	19
“Tunda sochim anhoriday oqdi...”.....	20
“Bir bor ko'zlarimga majnun bo'lib boq”.....	20
“Do'stim, adashtirdi bu yo'l beayov”.....	21
...Ga.....	22
“Oy – oltin qoshiqcha...”.....	22
“Osmon – ko'kko'l...”.....	23
“Ey olis samoda portlagan yulduz...”.....	24
“Osmonning ko'zini cho'qiydi bir qush...”.....	25
“Tun – siyohdon...”.....	25
Ukamga.....	26
Qaldirg'ochman.....	27
Oroldagi ayol xirgoyisi.....	28

“Ilo illo otasan qorachig'ima...”.....	29
“Horaman...”.....	30
“Mening osmonimga gulchambar taqdi...”.....	31
“Zaminning ilmi bog'laydi...”.....	32
“Ilo – yog'gur shevasida bitilgan maktub...”.....	33
“Hissadig'...”.....	34
“Endi qushsan, endi odam men...”.....	35
“Qorachilardan uchadi...”.....	36
“Qadim shirdi...”.....	37
“Zamburi to'bolin tang'iydi zamin...”.....	38
“Yong'it bo'ldi...”.....	39
“Kochalar adashdi, shonlar adashdi...”.....	40
“Ilo tang'...”.....	41
“Ilo yutum shadag'ni simirdi quyosh...”.....	42
“Ilo, asan chaqqi...”.....	43
“Ilo gun qe qo'shiqlari”.....	44

UZBEKISTON RESPUBLIKASI
O'LIY VA O'RTA MAHSUB TA'LIM VAZIRLIGI
TOSHKENT VILOYATI CHIRCHIQ
DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI
AKBOROT RESURS MARKAZI
1-FILIALI

-0696-

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
O'LIY VA O'RTA MAHSUB TA'LIM VAZIRLIGI
TOSHKENT VILOYATI CHIRCHIQ
DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI
AKBOROT RESURS MARKAZI

UO'K: 821.512.133-1(081)

KBK: 83.3(O'zb)

N 79

N 79 Norchayeva, Madina.

Kaftdagi yo'l [matn]: *she'rlar* / M. Norchayeva.
– Toshkent: "Adabiyot" nashriyoti, 2020. – 48 b.

Adabiy-badiiy nashr

Madina Norchayeva

KAFTDAGI YO'L

She'rlar

Muharrir: *D. Mingboyeva*

Badiiy muharrir: *F. Ermatov*

Sahifalovchi: *N. Soatov*

Musahhili: *Sh. Hakimova*

O'zbekiston Yozuvchilar uyushmasi

"ADABIYOT NASHRIYOTI" MCHJ

Nashriyot litsenziyasi: AI № AA 0043. 27.01.2020.

100129, Toshkent shahri, Markaz-15, 1/90.

☎ (98) 128-30-04. e-mail: mashkur-press@mail.ru

Bosishga 20.11.2020-yilda ruxsat etildi:

Ofset qog'oz. Qog'oz bichimi: 70x90^{1/32}

Ofset bosma. Hisob-nashriyot t. 1.5.

Adadi: 10000 nusxa. Buyurtma №339.

"AZMIR NASHR PRINT" MCHJ bosmaxonasida chop etildi.
100200, Toshkent shahri, Adham Rahmat ko'chasi, 10-uy.

ISSN 1681-0727
"AZMIR NASHR PRINT" MCHJ

1.166 qim